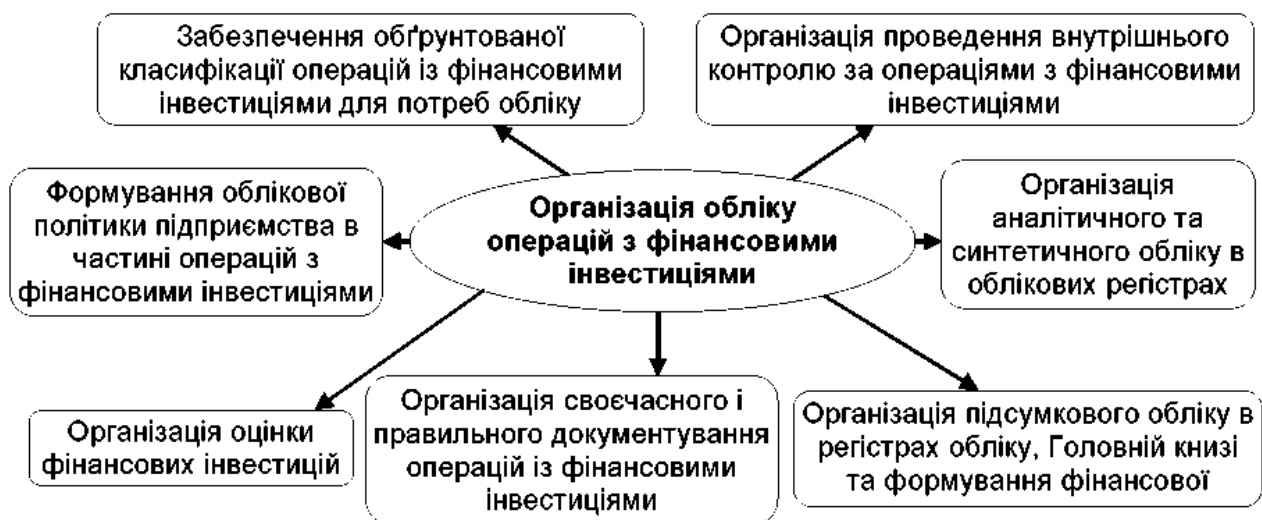

ПИТАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ З ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Поняття “фінансові інвестиції” є новим і почало використовуватися в вітчизняній обліковій термінології з кінця 1980-х років. Згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку фінансові інвестиції - це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигід для інвестора. Відповідно п.п.14.1.81 Податкового кодексу України фінансові інвестиції є господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів [5]. В бухгалтерському та податковому обліку визначення терміну “фінансові інвестиції” різні за формою, але ідентичні за економічним змістом, хоча мета цих обліків різна.

Метою організації обліку фінансових інвестицій на підприємстві є забезпечення об'єктивної оцінки, своєчасного реєстрування та повного відображення в облікових регістрах операцій, пов'язаних із фінансовими інвестиціями, узагальнення інформації про такі операції у звітності з метою задоволення інформаційних потреб зацікавлених осіб.

Виходячи з вищезазначеного, організація обліку фінансових інвестицій полягатиме у наступному (рис. 1)

Рис. 1. Основні складові організації бухгалтерського фінансових інвестицій [3].

Розглядаючи складові організації бухгалтерського обліку, можемо сказати про важливість кожної з них, проте, нам хотілось би приділити більше уваги саме дослідженню формуванню облікової політики на підприємстві, а саме елементів, які мають включатися до неї в частині операцій з фінансовими інвестиціями.

Аналіз існуючої облікової політики на акціонерних товариствах України в частині операцій з фінансовими операціями, дає можливість стверджувати, що товариства не розробляють власну облікову політику, яка б підлаштовувалась би під окреме підприємство, враховуючи особливості його діяльності. Було виявлено, що підприємства копіюють основні положення облікової політики, не враховуючи особливості обліку певних операцій. В більшості випадків не наводились, навіть, методи обліку фінансових інвестицій, а лише зазначалися пункти П(с)БО 12 “Фінансові інвестиції” та ЗУ “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. В основному в обліковій політиці наведених підприємств зазначено, що товариство має затверджену облікову політику відповідно до вимог п. 5 ст. 8 Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, хоча облікова політика підприємства передбачає принципи та методи організації і ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, порядок складання звітності та інші організаційні аспекти здійснення господарської діяльності.

Тому, вважаємо за необхідність розглянути основні елементи стосовно обліку операцій з фінансовими інвестиціями, які мають бути включені до Положення про облікову політику на підприємстві.

Фінансові інвестиції оцінюються і відображаються в бухгалтерському обліку за собівартістю, яка, в свою чергу, складається з ціни придбання інвестицій, комісійних винагород, мита, податків, зборів, обов’язкових платежів та інших витрат, безпосередньо пов’язаних з придбанням фінансової інвестиції. У разі, якщо придбання фінансових інвестицій здійснюється шляхом обміну на цінні папери власної емісії (чи інші активи підприємства), то собівартість фінансової інвестиції визначається за справедливою вартістю переданих цінних паперів (чи відповідних активів).

Об’єктивність оцінки фінансових вкладень, що має місце у ході складання звітності, обумовлює достовірність даних. Тому важливо правильно визначити який із можливих методів оцінки фінансових вкладень у цінні папери підходить конкретному підприємству.

При формуванні облікової політики підприємства слід розподіляти поточні фінансові інвестиції на еквіваленти грошових коштів, тобто короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком зміни вартості, та інші поточні інвестиції. Чинними нормативними документами не встановлено критерії та порядок такого розподілу.

До інших поточних інвестицій слід відносити фінансові векселі, строк погашення яких більше трьох місяців з дати їх придбання, але утримуватись підприємством вони будуть не більше одного року. При цьому бажано врахувати в обліковій політиці не тільки строки, але й окремі характеристики векселів, наприклад, ступінь ризику невиконання зобов’язань за

ними: акцептовані та авальовані банками векселі мають найменший відсоток ризику невиконання зобов'язань за ними, тоді як векселі, щодо яких створений резерв сумнівних боргів, не зважаючи на відповідність строку переведення їх до еквівалентів грошових коштів, не відповідають принципу обачності.

Визначити порядок переведення векселів зі складу поточних фінансових інвестицій до складу еквівалентів грошових коштів необхідно визначати на основі відповідності строкам їх переведення з урахуванням ступеня ризику невиконання зобов'язань за ними, що повинно бути зафіксовано в обліковій політиці підприємства. Такий підхід дозволить отримати достовірну, точну і повну інформацію про здійснювані операції з векселями.

При відображенні операцій врахування векселів у кредитних установах Л.І. Бійовська запропонувала в обліковій політиці підприємства виділяти для цієї мети окремі субрахунки: 507 “Враховані довгострокові векселі, передані в кредитні установи під кредит” і 607 “Враховані короткострокові векселі, передані в кредитні установи під кредит”. Здійснено порівняльний аналіз методики відображення в обліку цієї операції і методики обліку врахування векселя з використанням запропонованих рахунків [1].

Елементи облікової політики в частині операцій з фінансовими інвестиціями повинні містити ряд специфічних складових для їх ефективного відображення в системі бухгалтерського обліку та прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. *Бійовська Л.І.* Облікова політика відображення операцій з векселями на підприємствах [Електронний ресурс]/ Л.І. Бійовська, Р.В. Дикан // Буковинська державна фінансова академія, 2010. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_DN_2010/Economics/61945.doc.htm
2. *Коваль Н.І.* Методика бухгалтерського обліку фінансових вкладень [Електронний ресурс]/Н.І. Коваль//Вісник Сумського національного аграрного університету Серія “Фінанси і кредит”, 2010. – № 1. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/18Koval.pdf
3. *Макарова Н.Н.* Современные концепции формирования учетной политики для целей бухгалтерского учета: монография / Н.Н. Макарова. - М:Финансы и статистика, 2009.-152 с.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Семанюк В. Облікова політика підприємства: теорія і практика // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: економіка. - №22.- 2008. – С. 175-178.

Науковий керівник: Саченко Світлана Іванівна